

מסורת הש"ס

א) [נסרות יט: יצמות קט:י]. ב) [עי' חוס' לקמן כו. ד"ה מנין]. ג) פסחים פד: [תוספתא פסחים פ"ו ה"ו]. ד) [נרכות סא.]. ה) קדושין מ. ונחיש ע: מגילה כא. ע"ז כט:]. ו) [יצמות קיא:]. ז) [לקמן סב.]. ח) [שמות יו]. ט) [קדושין פ. יצמות קט: גדה יח:]. י) [גרי' מהר"מ דמשמע דנשעת שריפה ועריפה תהיה כו' ותומק מיכת ולאחר, ס] [לקמן מב.].

ג'איון הש"ס

^{גנב' ולא נתחיה לנתחים.}
ע"ל דף כו ע"א חוס' ד"ה מנין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תר"ה אח"כ מפרה אדומה וכו' ואם תמנא' לומר טרפה. ג"כ עיין בעינוגא דליתמא לנשר"א אלפגמאלי כספר סדר אליה רבא חוטמא ד"ח ע"ד מ"ש מזה:

ע"זי רש"י

פרטריי. לסדוק.

הנק"ש [הנק"א]. ירכיים.

מוסף רש"י

בגון ט' חנויות. דמנא ונמנא' הק' אחר הרוב, דכיון דמניות לפטני הן ואלו ראויין שקינן מוכרים כשר שחוטא (יבמות קט:). ובעי"ז בכורות יס:). וסנהדרין. י"ב מוכין וי"א מחייבין דק"יל דחא, דהוא"ל ורוב מוכין וקמן יענו' [יבמות שם ובעי"ז בכורות שם]. שהבכיות יועצות. אמ הלכ עשה קן, ותנין שהכליות יועצות שאלמר (מהללס עז) אבדק אמר ה' אשר יעניז אף לילת יסרנו כליות [ברכות סא.].

רבינו גרשום

אדהכי וכוהן הלך לביתו עמדו לשם דרא דגבוי והם דאו דלא בצר כלל ומשום דכרי צריך להסגיר ועדיין א' אני דלא אגיד מילתא אחזקה: בגון תשע חנויות וסנהדרין לא קא מיכטיב לי. תשע חנויות כיצד כולן מוכרות כשר שחוטא ואחת מוכרת כשר נבלה ומצא אדם אחזכיה של כשר בארץ אמרינן דכל דפרשי מרובה פרשי וכשרה. סנהדרין כיצד אי שלשים ורשה לכות שלשים הו' לחובה אחרי רבים להטות. אלא כי קא מיכטיב בגון קטן קטנה כלומר דאמרינן קטן וקטנה לא חולצין ולא מיבמין קטן שמא ימצא סריס חמה ומאי סריס חמה שאירע לו מחמת חולי כלומר שנפלו לו בני מעים שלו בבצים וזו גריב' ומאי קטנה שמא תמצא אלוניות שאין לה דדין ואינה ראויה לילד ואינה ראויה ליכוב ומיליבום אינה ראויה לחליצה נמי אינה ראויה והשתא קא מיבמין אי לא מי אזלינן בתר רובה ורובה אין נמצאין לא סריס חמה ולא אלוניות אי לא מי אזלינן בתר רובה דאניו ניקב קרום של מוח: ממאי דלמא דפלי ליה ובדיק ליה. כלומר בקעו לצד אחד אבל היכא דלייף שמחובר היה עדיין מתחת דלא ניתח אותה כולה לנתחים לית לן בה ולא מצית מהכא למילף דדיל בתר רובה: דמנא גומרתא עליה וקלי ליה. כלומר על העצם של ראש מניח גחלת ושרוף העצם כנגד קרום של מוח ורואה אם ניקב קרום של מוח ואם לאו ועכשיו אין בו משום שבירת עצם. ועדיין לא מצית למילף מהכא דדיל בתר רובה: וכי תימא דמתתי ופסיק ליה כלומר דפסיק ליה במקום חוט השדרה למטה מן העצה כלפי הראש. לעומת העצה אמר רחמנא וכו': אבל היכא דלייף כלומר שמחוברת ^א לעצרכה תמימה מצד אחד לית לן בה: אחיא מעגלה ערופה

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

יא.

דקיימי דרא דגברי. בלא זה היה יכול לומר כגון שהיה אדם אחד עומד לשם בשעת הסגר וראה שלא חסר אלא רוצה לפרש בזהו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לדעו: **מנא** הא מילתא דאמור רבנן וי"ל בתר רובא. וא"ת כיון דלאמרינן

זיל בתר חזקה כ"ש בתר רוצא דרוצא וחזקה רוצא עדיף^א וי"ל דלרב אחא בר יעקב צעי בלא קיס ליה חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבינו חייס דהא דרוצא עדיף מחזקה לא יאומסבדנא אלא ילפינן מפרה אדומה דאזלינן בתר רוצא אע"ג דאיכא חזקה כנגד הרוב דאזקי גברא שמוין עליו בחזקת טמא אחי ספיר הכא: **אב"ל** היכא דלייף דית לן בה. מקשינן אמאי לא יליף מכל קרבנות דדחו שבת ולא חיישינן שמא ימנא קרבן טרפה ונמנא שחלל שבת וי"ל דאין יכול להוכיח משם דאיכא לתימר דמספק נמי אמר רחמנא דלדחי שבת מנזות קרבן כמו שצפיקות נפש אמרינן בספ"ק דכתובות ^א (דף טו:). בלא הלכו צו אחר הרוב: **דמנא** גומרתא ב'. ואפילו חל ערב פסח להיות בשבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע"ש דוחה את השבת: **אתיא** מעגלה ערופה. מימה בלא דמי גבי פרה ועגלה כיון דלייף לית לן בה וי"ל ^א דמשמע דנשעת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו בשעת שחיטה ועריפה:

הערופה כשהיא שלמה. לקמן בפרקין (כד). דרשינן

נמי מהערופה זאת ועריפה ואין אחרת בעריפה ונסוף פרק כל הנשר (לקמן קי:). גבי דבר שנעשה מנזותו יאמחר תרי מייעוטי כתיבי ושמו הערופה וי"ל דמהערופה משמע שפיר ההוא מייעוטא דחזת בעריפה ומדמקן העגלה להערופה דרשינן העגלה שלמה: **אתיא** מפרה אדומה. וא"ת כיון דפרה צת שמי שנים א"כ דילמא היינו משום דאוקמינה אחזקה שאינה טרפה למ"ד ^א טרפה אינה חיה ומיהו כאן י"ל דאיכא חזקה אחרת כנגדה דהעמד טמא על חזקתו אבל לקמן דליף מעדים וזומנים קשה וי"ל דכל חזקה שלא תצברה ולא נודעה אפילו שעה אחת לא אזלינן בתרה יוש ללמוד מתוך כך הלכה למעשה דאם עשה גבינות ממנה בזהמות ואח"כ נשחטה האחת ונמצאת טרפה שכולם אסורות דאין לי להעמיד פרה אחזקתה ולומר השמא הוא דנטרפה מיהו בערפה מחמת

שהריאה היא סרוכה דאם היינו צקיזין לצדוק אפשר שהיה לה היתר אין לאסור דהוה ליה ספק ספקא ספק אינה טרפה א' ואם תמנא לומר טרפה אימא דאחר כך נטרפה: **הטאת** קרייהי רחמנא. תימה בלא קאי האי טעמא צריש אין מעמידין ^א (ע"ז ג:). דדייק התם גבי פלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע עד כאן לא פליגי אלא נחששא אבל היכא דודאי רצעה פסולה ש"מ דפרה קדשי מוצח היא ומשני דשאני פרה דקרייהי רחמנא חטאת אלא מעתה תפסל ציונא דופן אלמה תניא הקדישה ליוזא דופן פסולה ור"ש מכשיר פירוש ואי אימא להאיא דרשה דחטאת מסתמא אקרא לא הוה פליג ר"ש ומסיק אלא שאני פרה הואיל ומוס פוסל בה דבר ערוה ועודתם כוכבים פוסלין בה לכן פסולה דביצעה וציונא דופן כשרה ורבנן דפסלי ציונא דופן משום דסברי דקדשי מוצח היא ומיהו על כרחיך אי אפשר לפרשה כן דככל דוכתא אמרינן שאני פרה דקדשי דקא הוצית היא א"כ הוה אחי כר"ש וגרסא לפרש דהכי פריך אלא מעתה תפסל ציונא דופן ופריך לכוולהו טעמי צין נפרש דטעמא דרביעה משום דקדשי מוצח היא צין נפרש משום דחטאת קרייהי רחמנא דמסתמא ר"ש לא פליג ארצותיו רבי אליעזר ורבי יהושע ומשני שאני פרה הואיל ומוס פוסל בה ולא גרסינן אלא ובספרים לא היה כתוב אלא שבקוטרם הגיה וכתב ה"ג אלא וטעמא דחטאת קרייהי רחמנא לעולם קאי לרבנן דפסלי ציונא דופן ואם תאמר לרבי שמעון

דלית

כיון שלמדנו דאזלינן בתר רובה ורובה וכו' ויכולין לחלוק וליבם: ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחים. כלומר הראש יפריש מן גופה ולא נשמה לנתחים וליחוש שמא וכו' (וגרסו) [נפסול] הוא לעולה אלא תדע דאזלינן בתר רובה דאניו ניקב קרום של מוח: ממאי דלמא דפלי ליה ובדיק ליה. כלומר בקעו לצד אחד אבל היכא דלייף שמחובר היה עדיין מתחת דלא ניתח אותה כולה לנתחים לית לן בה ולא מצית מהכא למילף דדיל בתר רובה: דמנא גומרתא עליה וקלי ליה. כלומר על העצם של ראש מניח גחלת ושרוף העצם כנגד קרום של מוח ורואה אם ניקב קרום של מוח ואם לאו ועכשיו אין בו משום שבירת עצם. ועדיין לא מצית למילף מהכא דדיל בתר רובה: וכי תימא דמתתי ופסיק ליה כלומר דפסיק ליה במקום חוט השדרה למטה מן העצה כלפי הראש. לעומת העצה אמר רחמנא וכו': אבל היכא דלייף כלומר שמחוברת ^א לעצרכה תמימה מצד אחד לית לן בה: אחיא מעגלה ערופה

וכו'. וליחוש שמא טרפה אלא תדע דדיל בתר וכו'.

בגון דקיימי דרא דגברי. האחד עומד במפתן ורואה ומגיד לזה וזה לזה עד הכהן בלא כזיר: **מנא** הא מילתא. אידי דליירי במנא הא מילתא דחזקה נקט נמי הא: **מונא**. בתמייה: **שע** חנויות. כולן מוכרות כשר שחוטא ואחת מוכרת כשר נבלה ונמנא כשר צארץ

בגון דקיימי דרא דגברי ואמרי ^א בדקאי קאי מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא מנלן דכתיב ^א אחרי רבים להטות ^א ^ב רובא דאיתא קמן בגון ט' חנויות וסנהדרין לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן רובא דליתיה קמן בגון קטן וקטנה מנלן א"ר אלעזר (סימן זמן שבח מכנש) אחיא מרישא של עולה דאמור קרא ^א ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחיה ^א ולא נתחיה לנתחים וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ממאי דילמא דפלי ליה ובדק ליה ואי משום אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים ה"מ היכא דחתך ליה לגמרי אבל היכא דלייף לית לן בה מר בריה דרבינא אמר אחיא משבירת עצם בפסח דאמור רחמנא ^א ועצם לא תשכרו בו וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ממאי דלמא דמנח גומרתא עליה וקלי ליה ובדיק ליה דתניא ^א ^א המחתך בגידים והשרוף בעצמות ^א אין בו משום שבירת עצם ר"נ בר יצחק אמר אחיא מאליה דאמור רחמנא ^א חלבו האליה תמימה וליחוש שמא נפסקה חוט השדרה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא דמתתאי פסיק לה ^א לעומת העצה אמר רחמנא ^א במקום שהכליות יועצות ממאי דלמא דפתח לה ובדיק לה ואי משום תמימה הני מילי היכא דחתכה לגמרי אבל היכא דלייף לית לן בה רב ששת בריה דרב אידי אמר אתיא מעגלה ערופה דאמור רחמנא ^א הערופה כשהיא שלמה תיהוי וליחוש דלמא מרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא מינה הא ^א אמרי דבי רבי ינאי יכפרה כתיב בה כקדשים רבה בר רב שילא אמר אתיא מפרה אדומה דאמור רחמנא ^א ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה וליחוש דילמא מרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא מינה חטאת קרייהי רחמנא רב אחא בר יעקב אמר אתיא משעיר המשתלח דרחמנא אמר ^א ולקח את שני השעירים ישיהו שניהם שוים וליחוש דילמא

הפרשות הוא. בצרכות ^א (דף סא). אמרינן לצ מצין כליות יועצות: **היכא דלייף.** שמחובר מצדו לצד הגב ואינו פותח לצד הגב אלא לצד החלל מצדו את השדרה כולה לארכה: **שלמה** פהו. אפילו לאחר עריפה עולמות אלמא לא מנינו למיתבר גרמי ולמיצדק אי טרפה היא דנימי אחריתי: **מאי נפקא מינה.** אי טרפה היא הא לאו קרבן הוא ומהערופה ^א לא נפקא אלא שתהא לעולם כעין עריפה שלא יתחנה לאברין אבל טרפות מחיים לא שמעינן מינה: **האמר** יזר' ינאי. בקדושין ^א (דף נו). לענין לאסור בהנאה: **כפרה כסיב בה קדשים.** כפר לעמן ישראל ^א (דברים כא) מה קדשים אסורין בהנאה אף היא אסורה בהנאה וה"נ לענין טרפה מהתם תיפוק: **כשהיא שלמה.** שלא יתחנה: **חטאת קרייהי רחמנא.** (במדבר יט) למי גדה חטאת היא: דילמא

עין משפט נר מצוה

עא א מ"י פ"ו מהלכות מעשה קרבנות הלכה יט:

עו ב מ"י פ"י מהלכות

ק"פ הלכה ה:

עז ג מ"י פ"א מהלכות

מעשה קרבנות הלכה יח:

עח ד מ"י פ"י מהלכות

רוחא הלכה ג:

עט ה מ"י פ"ה מהלכות

עבודת יזה"כ הלכה יז:

תורה אור השלם

1. לא תהיה אחרי רבים לקרע ולא תענה על רב לטאת אחרי רבים להמות כג ב
2. והפשיט את העלה ונתת אתה ללחיהיה: ויקרא א

3. בבית אהרן יאכל לא חוציא מן הבית מן הבשר חוצה ועצם לא תשרור בו: שמות יב מו
4. והקריב מנבחן השלמים אשה לז' חלבון האליה תמימה לקמת העצה יסדנה זאת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ויקרא ב ט
5. וכל זקני העיר ההוא הקריבים אל הקהל קדצו את ידיהם על העגלה והערוה בגוהל: דברים כא ו

6. ונתתם אתה אל אלקיך הכהן והוציא אותה אל מחוץ למחנה ושחט אתה לפני: במדבר ט ג

7. ולקח את שני הקדשים והקעיד אתם לפני יי פתח אהל מועד: ויקרא טז ז

שיטה מקובצת

א) כגון דקיימי דרא דגבוי ואמרי לא בצר לא בצר כדקאי קאי: ב) אחרי רבים להטות רובא. ג"כ עי' חוסי' בכורות דף יט ע"ב: ג) וקלי ליה ובדיק ליה דתניא אבל השרוף בעצמות והמתקן בגידים אין בו: ד) דפלי ליה מבקעו וחוצהו ולא יבידיל: פלי פנוריו בלע"ז: ט) לייף מחובר תרגום וחברת ותלפיץ וג"כ בקצת ס"י נפאצ דפלי ליה חברו בטט פשוט ההוא גט מקישר דאתא לקמיה דרב סלא חסידא כל יומא הוה פלי ליה לקמיה כך מצאתי בס"י: ו) והונכו קרי ליה אליה תמימה שאין רשאי לבקעה ולחלוקה ואפילו לבורקה הס"ד: ז) לא מתקרי חוט השדרה להטריף בו שכבר כלה כחו שכבר הבתמה נסמן גבה על ידיה ולא על חללה: ח) הא לאו קרבן הוא ומהערופה נמי לא נפקא לן אלא שתהא לפולס: ט) האמר דבי ר' ינאי בקדושין וכו' ג"ב ג"א בקצת ס"י האמר דבי ר' ינאי ילפי' מקדשים ליאסר בהנאה: י) וא"ת כיון שלמדנו דאזלינן בתר רובה וכו': יא) מחזקה לא ילפינן מסברא: יב) גבי דבר שנעשה מצותו אין מועלין בו אמרינן תרי מייעוטי כתיבי:

^[א] גרסא דר'י שמחוברת מנא אחד עדיין היא תמימה לית לן בה